

Brussel, 29 april 2021
(OR. en)

8169/21

LIMITE

JEUN 39
SOC 228
EMPL 167
EDUC 137
SAN 243
SUSTDEV 50
GENDER 26

NOTA

---

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Ontwerpconclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het versterken van meerlagig bestuur bij het bevorderen van de participatie van jongeren aan besluitvormingsprocessen - Goedkeuring

---

Hierbij gaan voor de delegaties de ontwerpconclusies over het versterken van meerlagig bestuur bij het bevorderen van de participatie van jongeren aan besluitvormingsprocessen, die de Groep jeugdzaken heeft opgesteld. De tekst heeft thans de instemming van alle delegaties.

Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt derhalve verzocht het door de groep bereikte akkoord over de bijgaande tekst te bevestigen en de tekst toe te zenden aan de Raad (EJCS op 17-18 mei 2021) zodat hij kan worden goedgekeurd en vervolgens bekendgemaakt in het Publicatieblad.

**Ontwerpconclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten,
in het kader van de Raad bijeen,**

over

**het versterken van meerlagig bestuur bij het bevorderen van de participatie van jongeren aan
besluitvormingsprocessen**

DE RAAD EN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE
LIDSTATEN, IN HET KADER VAN DE RAAD BIJEEN,

HERINNEREND AAN HETGEEN VOLGT:

1. Artikel 165 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat het optreden van de Europese Unie erop gericht is de deelneming van jongeren aan het democratisch leven in Europa aan te moedigen.
2. Artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie luidt: "de waarden waarop de Unie berust, zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren". Artikel 10, lid 3, erkent de rechten van iedere burger om aan het democratisch bestel van de Europese Unie deel te nemen.
3. Krachtens de artikelen 11 en 12 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie heeft eenieder recht op vrijheid van meningsuiting, vreedzame vergadering en vereniging. In artikel 24 wordt verklaard dat kinderen vrijelijk hun mening mogen uiten en dat aan hun mening in hen betreffende aangelegenheden passend belang wordt gehecht, in overeenstemming met hun leeftijd en rijpheid.

4. De resolutie van de Raad over een kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: de EU-strategie voor jongeren 2019-2027¹ wijst op het belang van het steunen van sociale en maatschappelijke betrokkenheid en streeft ernaar dat alle jongeren over de nodige middelen beschikken om te participeren in de samenleving. In de resolutie wordt ook belang gehecht aan deelneming² en de wereldwijde, de Europese, de nationale, de regionale en de lokale dimensie³.
5. In de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties⁴ worden jongeren aangemerkt als aanjagers van duurzame ontwikkeling; in het Wereldprogramma voor jongeren van de Verenigde Naties⁵ wordt opgeroepen tot volledige en effectieve deelname van jongeren aan het maatschappelijk leven.
6. In het Europees handvest over de deelname van jongeren aan het lokale en regionale leven van de Raad van Europa⁶ wordt benadrukt dat de toegang van jongeren tot de volledige uitoefening van hun rechten en vrijheden moet worden verbeterd, met name die op het gebied van participatie.
7. In de conclusies van de Raad over de bevordering van het democratische bewustzijn en de democratische betrokkenheid van jongeren in Europa⁷ wordt erkend dat alle jongeren in staat moeten worden gesteld op zinvolle wijze deel te nemen aan besluiten over alle aangelegenheden die hen aangaan. Zij hebben het recht op vrijheid van meningsuiting, op toegang tot informatie en op bescherming tegen discriminatie.

---

¹ PB C 456 van 18.12.2018, blz. 1.

² "Uitgaande van de gedachte dat iedere jongere iets kan betekenen voor de samenleving moeten beleid en activiteiten ten aanzien van jongeren gericht zijn op handhaving van hun recht om te participeren in de ontwikkeling, de uitvoering en de follow-up van beleidsmaatregelen die hen aangaan, en wel door jongeren en jeugdorganisaties op een zinvolle manier daarbij te betrekken. In dit verband moet ieder beleid rekening houden met de veranderingen als gevolg van de digitale communicatie die van invloed zijn op democratische en burgerparticipatie".

³ "Wil het EU-jeugdbeleid een blijvende betekenis hebben voor de jeugd, dan moet bij de uitvoering ervan rekening worden gehouden met de interactie tussen de regionale en de lokale niveaus en moeten maatregelen worden genomen die het jeugdbeleid aan de basis steunen. Ook moet in het debat over mondiale problemen naar jongeren geluisterd worden".

⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

⁵ <https://www.un.org/development/desa/youth/world-programme-of-action-for-youth.html>

⁶ 1992, herzien Europees handvest over de deelname van jongeren aan het lokale en regionale leven, 2003 en 2015

⁷ PB C 415 van 1.12.2020, blz. 16

8. In de conclusies van de Raad over de rol van jongeren bij de opbouw van een veilige, hechte en harmonieuze samenleving in Europa⁸ staat dat jongeren vernieuwers en aanjagers van verandering zijn, en dat hun bijdragen actief moeten worden gesteund, gevraagd en als essentieel beschouwd voor de opbouw van een vreedzame samenleving en de ondersteuning van democratisch bestuur.
9. De resolutie van de Raad betreffende de bevordering van politieke participatie van jongeren aan het democratische debat in Europa⁹ en de resolutie van de Raad over het aanmoedigen van nieuwe, doeltreffende vormen van participatie van alle jongeren aan het democratisch leven in Europa¹⁰ versterken de beleidsdimensie jongeren en benadrukken het belang van de bevordering van de actieve, verantwoordelijke participatie van jongeren bij de ontwikkeling van beleid dat van invloed is op hun leven.
10. Uit de Flash Eurobarometer-enquête over jongeren uit 2019¹¹ blijkt dat jongeren zeer actief zijn in het democratische leven en dat de participatiegraad toeneemt. Zo bleek dat ongeveer driekwart van de jonge respondenten betrokken was bij een vorm van een georganiseerde beweging.
11. Uit de studie over het landschap van jongerenvertegenwoordiging in de EU¹² blijkt dat de jeugdsector in de EU groeit en dat traditionele jeugdstructuren zoals ngo's en netwerken een belangrijke rol blijven spelen; er wordt ook gewezen op de behoefte aan meer diverse en flexibele ruimten voor participatie.

---

⁸ PB C 195 van 7.6.2018, blz. 13.

⁹ PB C 417 van 15.12.2015, blz. 10.

¹⁰ PB C 169 van 9.6.2011, blz. 1.

¹¹ Flash Eurobarometer 478: How do we build a stronger, more united Europe? The views of young people (*Hoe bouwen we een sterker, meer verenigd Europa? De standpunten van jongeren*), https://data.europa.eu/data/datasets/s2224_478_eng?locale=nl

¹² Study on the landscape of youth representation in the EU (*Studie over het landschap van jongerenvertegenwoordiging in de EU*), 2019, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/57e87ca0-900d-11ea-812f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

CONSTATEREND HETGEEN VOLGT:

12. Hoewel er aanzienlijke vooruitgang is geboekt, hebben jongeren nog steeds minder kansen om te participeren, zijn zij ondervertegenwoordigd in besluitvormingsprocessen en worden zij geconfronteerd met tal van uitdagingen die door de COVID-19-pandemie nog zijn verergerd. De belangrijkste uitdagingen¹³ voor jongeren in kwetsbare posities zijn onder meer een hoger risico op werkloosheid, baanonzekerheid, armoede, uitsluiting, marginalisering, discriminatie en ongelijkheid, onvoldoende investeringen in de ontwikkeling van vaardigheden en de impact van COVID-19 op hun geestelijke gezondheid.
13. De groeiende kwetsbaarheid van jongeren houdt verband met ongelijke toegang tot inclusief formeel onderwijs en opleiding, niet-formeel en informeel leren en kansen, oververtegenwoordiging in atypische arbeidsvormen en onvoldoende toegang tot sociale bescherming, wat een structureel effect heeft op het leven van jongeren, emancipatie en de overgang naar autonomie, met name wat betreft toegang tot huisvesting, behoorlijke levensomstandigheden, gezondheidszorg en fatsoenlijke banen.

---

¹³ Partnerschap tussen de EU en de Raad van Europa op het gebied van jeugdzaken, "Towards a better understanding of the impact of Covid-19 on the youth sector" (*Naar een beter beeld van de impact van COVID-19 op de jeugdsector*), <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/72351197/Summary+13+Oct+2020.pdf/c8808ff7-25be-f7f9-3504-b2a189a64bd0>; Europees Parlement: "COVID-19: Leden van het Europees Parlement vragen blijvende schade voor jongeren en sport te voorkomen" (januari 2021) <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>; Beleidsreacties van de OESO op het coronavirus (COVID-19), "Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience" (*Jongeren en COVID-19: respons, herstel en veerkracht*) (juni 2020), <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/>; IAO werkgelegenheid voor jongeren, <https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>

14. Jongeren moeten hoogwaardig burgerschapsonderwijs krijgen waarin democratische waarden worden aangeleerd en zij vaardigheden op het gebied van informatie en mediageletterdheid krijgen aangereikt, zodat zij de politieke en maatschappelijke context kunnen begrijpen, de dreigingen van desinformatie, polarisatie en propaganda kunnen onderkennen en volledig en onbelemmerd geïnformeerd worden om relevante keuzes te kunnen maken en beslissingen te kunnen nemen.
15. De nieuwe strategische agenda 2019-2024 van de Europese Raad¹⁴ en het werkprogramma van de Commissie voor 2021¹⁵ erkennen de rol van jongeren bij het opbouwen van een klimaatneutraal, groen, rechtvaardig, digitaal en sociaal Europa, het bevorderen van duurzame consumptie- en productiepatronen en het uitvoeren van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.
16. Niet-formeel en informeel leren spelen een belangrijke rol, bijvoorbeeld op het gebied van burgerschap en participatie; zijn opgenomen in de Europese jeugdwerkagenda¹⁶; en hebben tot doel de samenwerking tussen de verschillende actoren op verschillende gebieden van jeugdwerk te versterken en te ontwikkelen overeenkomstig het "proces van Bonn" en de uitvoering van een strategisch kader voor de ontwikkeling van jeugdwerk¹⁷.

---

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/39933/a-new-strategic-agenda-2019-2024-nl.pdf>

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_en

¹⁶ Resolutie over het kader voor het instellen van een Europese jeugdwerkagenda (2020/C415/01), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

¹⁷ De derde Europese Jeugdwerkconventie, slotverklaring https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/EN_3rd%20EYWC_final%20Declaration.pdf

ZIJN DE VOLGENDE MENING TOEGEDAAN:

17. Jongeren leveren een essentiële bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de samenleving. Besluiten die vandaag worden genomen, hebben gevolgen voor hun huidige en toekomstige leven. Jongeren hebben te maken met sectoroverschrijdende kwesties die de gehele politieke agenda bestrijken, en daarom zijn hun medewerking en betrokkenheid bij het vinden van antwoorden op maatschappelijke, ecologische, digitale, economische, culturele en politieke uitdagingen van essentieel belang om het democratische beginsel van vertegenwoordiging te bevorderen. Dit moet jongeren in staat stellen hun leven in eigen hand te nemen, te leren, inspraak te hebben bij de opbouw van veerkrachtige, hechte, inclusieve, klimaatneutrale, welvarende, rechtvaardige en duurzame samenlevingen, en bij te dragen tot zowel het herstel van Europa in de context van grote crisissituaties, zoals de COVID-19-pandemie, als de digitale en de groene transitie.

18. Voor een doeltreffende benadering van meerlagig bestuur¹⁸ op het gebied van jeugdzaken, en met name de participatie van jongeren, is het belangrijk om de totstandbrenging en ontwikkeling van jongerenvertegenwoordiging op alle niveaus te ondersteunen¹⁹, het recht van jongeren op zelforganisatie en participatie te erkennen en hen in staat te stellen dit te doen. Voor een doeltreffende, betekenisvolle en duurzame participatie van jongeren aan besluitvormingsprocessen is het onontbeerlijk dat jongerenorganisaties en -structuren worden erkend en ondersteund, zodat op alle niveaus een gunstig klimaat wordt geschapen.

---

¹⁸ Zie de definitie in de bijlage.

¹⁹ Zie de definitie in de bijlage.

19. In de EU-strategie voor jongeren 2019-2027²⁰ wordt de deelneming van jongeren aan het democratische leven aangemoedigd, wordt sociale en maatschappelijke betrokkenheid ondersteund en wordt ernaar gestreefd dat alle jongeren over de nodige middelen beschikken om te participeren in de samenleving. Daarbij wordt benadrukt dat de visie en doelstellingen van jongeren voor Europa werkelijkheid moeten worden door het inzetten van Europese beleidsinstrumenten en door het nemen van maatregelen op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau door alle betrokkenen.
20. De 11 Europese jongerendoelstellingen²¹ zijn toegespitst op de visie van jongeren voor Europa, stellen sectoroverschrijdende gebieden vast die van invloed zijn op het leven van jongeren en weerspiegelen prioriteiten die voor hen van belang zijn, waaronder de participatie van jongeren zelf aan Europese jongerendoelstelling #9, "Ruimte en participatie voor iedereen".
21. Participatie van jongeren gaat over het uitoefenen van rechten en het hebben van kansen, gelijke toegang, ondersteuning en verantwoordelijkheid om inspraak te hebben in en invloed uit te oefenen op besluiten, en om stelselmatig betrokken te worden bij acties en activiteiten die bijdragen tot de versterking van een samenleving die gebaseerd is op de waarden van de EU.
22. Jongerenparticipatie draait ook om het voorkomen van de inkrimping van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, aangezien een dergelijke inkrimping aanzienlijke gevolgen heeft voor de besluitvormingsprocessen en extra uitdagingen met zich meebrengt voor jongeren, jongerenorganisaties en -structuren en jeugdwerkers.

---

²⁰ PB C 456 van 18.12.2018, blz. 1.

²¹ EUJS, bijlage 3, ibid.

23. De EU-jongeren dialoog²² heeft de afgelopen 10 jaar een belangrijke rol gespeeld bij het bevorderen van de participatie van jongeren op alle niveaus, via de betrokkenheid van jeugdleden, nationale werkgroepen en andere belanghebbenden op het gebied van jeugdzaken, terwijl ook de structurele dialoog met relevante besluitvormers werd aangemoedigd. Belanghebbenden uit het maatschappelijk middenveld op het gebied van jeugdzaken, met name het Europees Jeugdforum, internationale niet-gouvernementele jongerenorganisaties en nationale jeugdleden, hebben een waardevolle bijdrage geleverd aan de vertegenwoordiging van jongeren in besluitvormingsprocessen op EU-niveau, onder meer via de jongerenconferenties van de Europese Unie.
24. De governance van het jeugdbeleid verschilt van lidstaat tot lidstaat, gezien de verschillende politieke, culturele, historische, maatschappelijke en geografische contexten. De lidstaten hebben verschillende kaders (bijvoorbeeld het rechtskader voor de ontwikkeling van het jeugdbeleid, de rol van verkozen organen/wetgevingsstructuren of de onderwerpen die onder het jeugdbeleid vallen), alsook verschillende uitvoeringsmodellen (bijvoorbeeld horizontale, verticale of sectoroverschrijdende coördinatie, en uitvoeringsbevoegdheden op verschillende overheidsniveaus)²³.
25. Jongeren die zich in een breed en gevarieerd scala aan vormen en geografische contexten uitdrukken, vormen de basis waarop jongerenvertegenwoordiging en -participatie is gebaseerd. Deze vormen omvatten organisaties en niet-formele groepen, van stedelijke omgevingen tot landelijke en afgelegen gebieden²⁴, jeugdwerkstructuren, jeugdleden en jongerenorganisaties op alle niveaus, alsook jongeren die geen deel uitmaken van bestaande structuren of organisaties.

---

²² PB C 189 van 2.6.2019, blz. 1.

²³ "Insights into youth policy governance" (*Inzicht in de governance van het jeugdbeleid*), Youth Partnership, 2018, https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁴ PB C 193 van 9.6.2020, blz. 3.

VERKLAREN HET VOLGENDE:

26. Het is van essentieel belang dat alle jongeren gelijke kansen hebben op participatie, betrokkenheid en empowerment in relevante besluitvormingsprocessen op alle niveaus. Een dergelijke participatie is niet alleen belangrijk voor de kwaliteit van het jeugdbeleid, maar ook voor alle andere transversale beleidsmaatregelen die van invloed zijn op jongeren. Het gaat om de persoonlijke, sociale, culturele en intellectuele ontwikkeling van jongeren en hun overgang naar volwassenheid²⁵.
27. Jongerenparticipatie zorgt voor een gevoel van verbondenheid, burgerschap en solidariteit en maakt beleidsprocessen transparanter met meer verantwoordingsplicht jegens jongeren. Tegelijkertijd maakt jongerenparticipatie jongeren mondig en helpt zij hen zelfvertrouwen en een gevoel van initiatief, eigen inbreng en verantwoordelijkheid te ontwikkelen, zodat jongeren ervaring en relevante vaardigheden kunnen verwerven en ontwikkelen voor hun democratische en professionele leven, op gebieden als kritisch denken, communicatie, onderhandelen en teamgeest.
28. Het mainstreamen van meerlagig bestuur om de deelname van jongeren aan besluitvormingsprocessen te bevorderen leidt tot inclusieve en veerkrachtige samenlevingen, versterkt de sociale, maatschappelijke en territoriale cohesie en verbetert de verbindingen tussen Europees en lokaal beleid door middel van concrete initiatieven zoals de Europese Jongerenhoofdstad en het Jeugd in actie-project van Erasmus+ "Europa gaat lokaal"²⁶. Tegelijkertijd worden jongeren hierdoor ook mondiger doordat er voor hen kansen worden gecreëerd voor het in praktijk brengen en verbeteren van de kennis, vaardigheden, competenties en attitudes die zij nodig hebben om volledig deel te nemen aan diverse samenlevingen en om voorbereid te zijn op toekomstige uitdagingen.

---

²⁵ De slotverklaring van Lisboa +21

²⁶ <https://www.europegoeslocal.eu/about/>

29. De digitale transformatie van onze democratieën²⁷ brengt met zich mee dat moet worden nagegaan of innovatieve en alternatieve vormen van participatie, zoals digitale democratie-instrumenten, kunnen worden gebruikt en bevorderd, waarbij rekening moet worden gehouden met de uitdagingen van sommige jongeren om deel te nemen aan de digitale ruimte, hun mogelijk beperkte toegang tot het internet of digitale technologieën of hun gebrek aan de vaardigheden en kennis die nodig zijn om die technologieën te gebruiken. Daarom is het noodzakelijk te voorzien in toegang en op maat gesneden oplossingen om de participatie van jongeren aan het democratische leven met behulp van digitale middelen te ondersteunen en jongeren op inclusieve wijze te laten deelnemen.
30. Beleidsmaatregelen die jongeren meer kansen bieden en hun volledige deelname aan de samenleving mogelijk maken, moeten verder worden ondersteund. In dit verband moet de rol van jeugdwerk, niet-formeel en informeel leren en een doeltreffende dialoog met alle jongeren worden versterkt, in het kader van een sectoroverschrijdende aanpak op gebieden als sociaal beleid, werkgelegenheid, onderwijs, digitalisering, gezondheidszorg, huisvesting, cultuur en milieu.
31. Voor een effectieve participatie van jongeren²⁸ in de maatschappij, moet rekening worden gehouden met een aantal belangrijke aspecten, bijvoorbeeld: het in kaart brengen van de governance van het jeugdbeleid; benchlearning²⁹ over jeugdbeleidsmechanismen op alle niveaus; het opleiden van ambtenaren op het gebied van jongerenparticipatie; en het bepalen van de rol en verantwoordelijkheden van jongeren bij het ontwerpen, ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid.

---

²⁷ Mededeling van de Commissie betreffende het actieplan voor de Europese democratie
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1607079662423&uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN>

²⁸ "Insights into youth policy governance" (*Inzicht in de governance van het jeugdbeleid*), Youth Partnership, 2018,
https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁹ Zie de definitie in de bijlage.

NEMEN NOTA VAN:

32. De ideeën en meningen van jongeren die werden gedeeld tijdens de EU-jongerenconferentie in maart 2021, waar jongeren een aantal initiatieven schetsten die een waardevolle inspiratiebron vormen voor het optreden van besluitvormers, jongerenorganisaties en jongeren zelf, teneinde de democratie onder jongeren op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau te bevorderen. Deze ideeën en adviezen hebben betrekking op:

- het opzetten van mechanismen op de relevante niveaus om jongeren te raadplegen over nationale, regionale en lokale beleidskwesties;
- het organiseren van niet-formeel leren en trainingen op het gebied van belangenbehartiging voor jongeren, ook voor kansarme jongeren;
- verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd en rechten naar 16 jaar, gekoppeld aan burgerschapsvorming, om jongeren aan te moedigen en in staat te stellen actief deel te nemen aan verkiezingen;
- het in kaart brengen en bevorderen van het gebruik van openbare ruimten die beschikbaar zijn voor jongeren, en het stroomlijnen van die informatie;
- het gezamenlijk ontwikkelen en goedkeuren van EU-richtsnoeren en kwaliteitslabels om ervoor te zorgen dat alle jongeren toegang hebben tot voor jongeren geschikte, veilige en inclusieve digitale ruimten;
- het opzetten van platforms ter ondersteuning van door jongeren geleide bottom-upinitiatieven en jongerenorganisaties op lokaal en regionaal niveau;
- het uitbreiden van het schoolcurriculum en diversifiëren van de belanghebbenden door niet-gouvernementele organisaties erbij te betrekken, teneinde de ontwikkeling van creatief denken, actief burgerschap en besluitvorming via niet-formeel onderwijs te stimuleren.

*VERZOEKEN DE LIDSTATEN, OVEREENKOMSTIG HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL,
OM OP DE PASSENDE NIVEAUS HET VOLGENDE TE DOEN:*

33. De positie van alle jongeren versterken door middel van onderwijs en opleiding, jongerengerichte informatie, feedback, niet-formeel en informeel leren, jeugdwerk en andere praktijken die bijdragen tot geïnformeerde en kritische participatie in besluitvormingsprocessen op meerdere niveaus.
34. Het opzetten of verbeteren van duurzame structuren voor meerlagig bestuur op passende wijze bevorderen en ondersteunen, zodat jongeren gemakkelijker kunnen deelnemen aan besluitvormingsprocessen en het opstellen van de agenda, en tegelijkertijd een verscheidenheid aan niet-formele participatieve oplossingen aanmoedigen. Dit vereist erkenning, ondersteuning en volledige betrokkenheid van jongerenorganisaties, jeugdwerkers, jonge professionals, jeugdleiders³⁰, scholen, leerkrachten, coaches, opleiders en andere belanghebbenden. Er moeten specifieke inspanningen worden geleverd om jongeren die niet bij formele structuren en organisaties betrokken zijn, te bereiken en hun positie te versterken.
35. Het bevorderen en ondersteunen, met name in achterstandswijken en landelijke en afgelegen gebieden, van toegankelijke fysieke, digitale en hybride oplossingen die de effectieve participatie en betrokkenheid van alle jongeren in besluitvormingsprocessen op alle niveaus, op multisectorale wijze, bevorderen en ondersteunen, om hun open en veilige ruimten en mogelijkheden voor persoonlijke, sociale, culturele en professionele ontwikkeling te bieden.
36. Gelijke en eerlijke kansen bieden en alle vormen van participatie en betrokkenheid van jongeren op alle niveaus ondersteunen. Deze aanpak is van toepassing op alle kwesties die jongeren aangaan, zoals huisvesting, onderwijs en waardig werk, duurzame ontwikkeling, klimaatverandering, mensenrechten, kansengelijkheid en solidariteit tussen de generaties, gendergelijkheid, capaciteitsopbouw en de impact van digitalisering, in overeenstemming met de belofte dat niemand achterblijft³¹.

---

³⁰ Voor de toepassing van deze conclusies worden onder jeugdleiders ook jongeren verstaan die een leidinggevende rol vervullen zonder deel uit te maken van een formele organisatie of structuur.

³¹ VN-Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling.

37. Waar passend synergie en samenwerking tot stand brengen of handhaven tussen jeugdgerelateerde beleidssectoren en -programma's, met name tussen onderwijs en opleiding voor jeugdwerk en jeugdonderzoekers, om kritisch denken te bevorderen, alomvattende informatie te verstrekken over besluitvormingsprocessen op alle niveaus en het begrip, de inzet en de effectieve en zinvolle participatie van jongeren te vergroten.

VERZOEKEN DE LIDSTATEN EN DE EUROPESE COMMISSIE, OP HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEIDSGEBIEDEN EN OP DE PASSENDE NIVEAUS, EN MET INACHTNEMING VAN HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL, HET VOLGENDE TE DOEN:

38. Actieve en duurzame structuren voor jongerenparticipatie in alle beleidsgebieden integreren en ondersteunen bij de ontwikkeling van beleid voor en met jongeren op alle niveaus en op alle gebieden, en hun toegang bieden tot betrouwbare gegevens, bewijsmateriaal en verantwoordelijke en regelmatig herziene besluitvormingsprocessen, voortbouwend op participatieprocessen zoals de EU-jongerendialoog en andere regelingen op de verschillende beleidsterreinen die de participatie van jongeren moeten bevorderen.
39. Ondersteuning bieden met betrekking tot de verdere ontwikkeling en herziening van benaderingen die de participatie van jongeren in besluitvormingsprocessen op alle niveaus moeten vergroten. Daarbij kan worden voortgebouwd op bestaande concepten en mechanismen, alsook op de werkzaamheden van de Raad van Europa, de lidstaten en maatschappelijke organisaties op dit gebied. Bij deze benaderingen moeten jongeren, jeugdwerkers, jongerenorganisaties (met inbegrip van plaatselijke jeugdraden), mensen uit de praktijk, onderzoekers op het gebied van jeugdbeleid en beleidsmakers betrokken zijn, op alle niveaus en in alle sectoren ter zake.

40. De desbetreffende EU-programma's (onder meer Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps) ten volle benutten om kennis, uitwisseling van praktijken en activiteiten op het gebied van wederzijds leren te bevorderen en te ondersteunen, evenals het ontwerp, de ontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie van mechanismen voor jongerenparticipatie op basis van een benadering van meerlagig bestuur.
41. In voorkomend geval doeltreffend gebruikmaken van het dashboard van het EU-jongerenbeleid³² en in voorkomend geval rekening houden met effectbeoordelingen die onder meer de reikwijdte van de participatie van jongeren aan besluitvormingsprocessen vergelijken met de regionale en lokale kenmerken op het gebied van demografie, welzijn, democratische betrokkenheid en duurzame ontwikkeling.
42. De EU-jongerendialoog en de nationale werkgroepen in de lidstaten blijven bevorderen en, in voorkomend geval, een belangrijke rol voorbehouden aan de nationale jeugdraden, om van dit kader gebruik te kunnen maken in andere raadplegingsprocessen, zoals die in verband met de Conferentie over de toekomst van Europa en het nieuw Europees Bauhaus-initiatief.

VERZOEKEN DE COMMISSIE:

43. Een peer-learningactiviteit op het gebied van jeugdzaken te organiseren met als doel kennis en ervaring uit te wisselen over de wijze waarop de effectieve participatie van jongeren in besluitvormingsprocessen op alle niveaus en op alle beleidsterreinen kan worden bevorderd, zodat er een gemeenschappelijke visie komt op het concept van meerlagig bestuur.

---

³² Zoals ontwikkeld door de in 2019 opgerichte deskundigengroep in het kader van de EU-strategie voor jongeren (2019-2027) en het bijbehorende werkplan 2019-2021.

44. Bij te dragen tot kennis en capaciteitsopbouw inzake de participatie van jongeren in besluitvormingsprocessen op meerdere niveaus, onder meer waar mogelijk via Youth Wiki, onderzoeksnetwerken voor jongeren en samenwerking met internationale organisaties zoals de Raad van Europa, de Verenigde Naties en de OESO en andere organen ter zake.
45. In voorkomend geval de Europese Jongerensite gebruiken om met jongeren in contact te treden door middel van onlinedialogen en -raadplegingen.

*VERZOEKEN ALLE ACTOREN DIE BETROKKEN ZIJN BIJ EUROPESE SAMENWERKINGS-
ACTIVITEITEN OP JEUGDGEBIED, ERNAAR TE STREVEN:*

46. Transparante procedures vast te stellen waarmee jongeren rechtstreeks bij besluitvormingsprocessen kunnen worden betrokken, hetzij individueel, in het geval van jeugdleiders, hetzij via jongerenorganisaties, jeugdwerkers, leerkrachten, onderzoekers, journalisten of andere jeugdgerelateerde structuren of niet-formele groepen. Deze participatie moet betrekking hebben op alle kwesties die van invloed zijn op het leven van jongeren, op sectoroverschrijdende basis, en tegelijkertijd synergie en samenwerking in gezamenlijke besluitvormingsprocessen, gedeelde verantwoordelijkheden en de uitvoering van oplossingen bevorderen.
47. De reikwijdte en het scala van mogelijkheden voor belanghebbenden inzake formeel onderwijs en informeel en niet-formeel leren te verruimen om samen de participatie van jongeren in besluitvormingsprocessen te vergroten en verschillende vormen van "leren participeren" vanaf jonge leeftijd te ondersteunen, aangezien dit de mogelijkheden voor een leven lang leren vergroot³³.

---

³³ Aanbeveling van de Raad inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren (PB C 189 van 4.6.2018, blz. 1).

Definities

In deze conclusies gelden de onderstaande definities.

"*Meerlagig bestuur*": besluitvormingsstructuren en -processen, in formele en niet-formele contexten, die bestaan op verschillende territoriale niveaus (van lokaal tot regionaal, nationaal en Europees), met participatie van jongeren en/of jongerenorganisaties, waarbij besluiten worden genomen in overeenstemming met de regeling tussen alle actoren, zowel horizontaal als verticaal, op basis van het subsidiariteitsbeginsel, met als doel besluiten te nemen en beleid uit te voeren op het meest geschikte institutionele en territoriale niveau.

"*Alle niveaus*": het lokale, regionale, nationale, Europese en mondiale niveau, naargelang het geval.

"*Benchlearning*": een proces waarbij een organisatie haar prestaties kan vergelijken met die van andere organisaties. Het doel is om te leren van de sterke punten van andere organisaties en wat zij goed doen, inspiratie te zoeken voor het eigen werk van de organisatie en te leren van fouten. Het is een actief en continu proces en niet alleen een vergelijking van indicatoren, feiten en maatregelen.

Referenties

Bij de aanneming van deze conclusies nemen de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, nota van de volgende documenten:

- Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over de bevordering van het democratische bewustzijn en de democratische betrokkenheid van jongeren in Europa (PB C 415 van 1.12.2020, blz. 16)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1607079662423&uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN>

- Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het kader voor het instellen van een Europese jeugdwerkagenda (PB C 415 van 1.12.2020, blz. 1)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:42020Y1201\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:42020Y1201(01)&from=NL)

- Conclusies van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over meer kansen voor jongeren in landelijke en afgelegen gebieden (PB C 193 van 9.6.2020, blz. 3)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/nl/TXT/?uri=CELEX%3A52020XG0609%2801%29&qid=1609185718999>

- Resolutie van de Raad en van de vertegenwoordigers van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, tot vaststelling van richtsnoeren over de governance van de EU-jongerendialoog - EU-strategie voor jongeren 2019-2027 (PB C 189 van 5.6.2019, blz. 1).

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2019.189.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2019%3A189%3AFULL

- Conclusies van de Raad over de rol van jongeren bij de opbouw van een veilige, hechte en harmonieuze samenleving in Europa (PB C 195 van 7.6.2018, blz. 13).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52018XG0607%2802%29>

- Resolutie van de Raad van de Europese Unie en van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over een kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: De EU-strategie voor jongeren 2019-2027 (PB C 456 van 18.12.2018, blz. 1)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1601482182235&uri=CELEX:42018Y1218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1601482182235&uri=CELEX:42018Y1218(01))

- Resolutie van de Raad betreffende de bevordering van politieke participatie van jongeren aan het democratische debat in Europa (PB C 417 van 15.12.2015, blz. 10)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A42015Y1215%2802%29&qid=1609181989853>

- Aanbeveling van de Raad inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren (PB C 189 van 4.6.2018, blz. 1).

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=NL)

- Aanbeveling van de Raad betreffende de validatie van niet-formeel en informeel leren (PB C 398 van 22.12.2012, blz. 1)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222(01)&from=NL)

- Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over het aanmoedigen van nieuwe, doeltreffende vormen van participatie van alle jongeren aan het democratisch leven in Europa (PB C 169 van 9.6.2011, blz. 1)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A42011Y0609%2801%29>

- Een nieuwe strategische agenda 2019-2024, Europese Raad

<https://www.consilium.europa.eu/media/39933/a-new-strategic-agenda-2019-2024-nl.pdf>

- Werkprogramma van de Commissie voor 2021

https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_en

- Eurofound (2020), Living, working and COVID-19 (*Leven, werken en COVID-19*), COVID-19-reeks,

https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20059en.pdf

- COM(2020) 790 final – Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende het actieplan voor Europese democratie

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN&qid=1607079662423>

- De derde Europese Jeugdwerkconventie, slotverklaring

https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/3rdEYWC_finaldeclaration.pdf

- Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties
Resolutie A/RES/70/1 van de AVVN, aangenomen op 25 september 2015
https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
- Het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989
https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=en https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/default/files/un_convention_on_the_rights_of_the_child_1.pdf
- Het Wereldactieprogramma voor jongeren van de Verenigde Naties
<https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay2010.pdf>
- Herzien Europees handvest over de deelname van jongeren aan het lokale en regionale leven, "Have Your Say!", Raad van Europa
<https://rm.coe.int/1680702379>
- Herzien Europees handvest over de deelname van jongeren aan het lokale en regionale leven, Congres van lokale en regionale autoriteiten, Raad van Europa <https://rm.coe.int/168071b4d6>
- Aanbeveling CM/Rec(2012)2 van het Comité van Ministers aan de lidstaten over de participatie van kinderen en jongeren van minder dan 18 jaar, Raad van Europa
<https://rm.coe.int/168046c478>
- "Participatie van jongeren aan het democratische debat", EACEA, 2013
<https://www.lse.ac.uk/business-and-consultancy/consulting/assets/documents/youth-participation-in-democratic-life.pdf>

- COM(2018) 269 final – SWD (2018) 168 final – resultaten van de open coördinatiemethode in jeugdzaken 2010-2018, begeleidend document *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Jongeren betrekken, verbinden en versterken: een nieuwe EU-strategie voor jongeren*

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0168> "Insights into youth policy governance" (*Inzicht in de governance van het jeugdbeleid*), Youth Partnership, 2018

https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

- "New and innovative forms of youth participation in decision-making processes" (*Nieuwe en innovatieve vormen van participatie van jongeren in besluitvormingsprocessen*), Raad van Europa, oktober 2017

<https://rm.coe.int/new-and-innovative-forms-of-youth-participation-in-decision-making-pro/1680759e6a>

- Analytisch verslag over jongerenparticipatie, "Young people political participation in Europe: What do we mean by participation?" (*Politieke participatie van jongeren in Europa: wat verstaan wij onder participatie?*), Youth Partnership

<https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261980/What+is+youth+participation.pdf/223f7d06-c766-41ea-b03c-38565efa971a>

- Partnerschap tussen de EU en de Raad van Europa op het gebied van jeugd, 2020

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/covid-19>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/latest-update-and-analysis>

- Europees Parlement: "COVID-19: Leden van het Europees Parlement vragen blijvende schade voor jongeren en sport te voorkomen" (27 januari 2021)

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>

- Beleidsreacties van de OESO op het coronavirus (COVID-19), 'Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience' (*Jongeren en COVID-19: respons, herstel en veerkracht*) (11 juni 2020)

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/#endnotea0z6>

- IAO, werkgelegenheid voor jongeren

<https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>

- "Seven key findings from the Youth Governance Survey" (*Zeven belangrijke bevindingen uit de enquête over jeugd governance*), OESO

<http://www.oecd.org/mena/governance/seven-key-findings-from-the-youth-governance-survey.pdf>

- Lisboa+21 Declaration on Youth Policies and Programmes (*Verklaring van Lisboa+21 over jeugd beleid en jeugdprogramma's*), 2019

<https://www.lisboa21.gov.pt/en/content/declaracao/declaration.html>

- Het nieuw Europees Bauhaus-initiatief

https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_nl